

Wet Verplichte GGZ (Wvggz) Voor cliënten en naasten

Deze folder is voor cliënten of naasten die te maken krijgen met verplichte zorg bij GGZ WNB. We leggen uit wat uw rechten en plichten zijn en wat de verplichte zorg in de praktijk betekent. Verplichte zorg, ook wel gedwongen zorg genoemd, wordt verleend door GGZ WNB vanuit de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, de Wvggz.

Soms leidt een ernstige psychische aandoening bij iemand ertoe dat hij een gevaar voor zichzelf of anderen is. De nieuwe Wvggz maakt het mogelijk om gedwongen zorg bij een zorginstelling (zonder overnachting) of bij u thuis te geven.

Het voordeel van gedwongen zorg thuis is dat u makkelijker contact houdt met familie en vrienden en u kunt blijven deelnemen aan de samenleving. Alleen als het in uw eigen omgeving echt niet kan, als het er niet veilig genoeg is voor uzelf en uw omgeving, of als u zelf niet wil, kan opname in een instelling zoals GGZ WNB een betere oplossing zijn.

Een van de belangrijkste kenmerken van de Wvggz is dat mensen die verplicht behandeld worden meer te zeggen krijgen over hun behandeling.

U kunt als cliënt dus meer invloed uitoefenen:

- Hulpverleners moeten regelmatig met u overleggen en de zorg samen evalueren;
- U heeft het recht om aan te geven welke zorg en behandeling de voorkeur heeft. Hulpverleners moeten hier zo veel mogelijk aan voldoen, tenzij uw wensen in strijd zijn met goed hulpverlenerschap.

Wet verplichte GGZ

Andere belangrijke kenmerken zijn:

Behandeling staat centraal en niet de gedwongen zorg

Als u te maken krijgt met gedwongen zorg, dan staat de behandeling centraal en niet de gedwongen zorg. We kijken dus wat voor u op dat moment het beste is en bieden zorg op maat volgens het model van 'getrapte' zorg. Dit betekent: we doen meer voor u als u dat nodig heeft, maar ook minder als u dat aankunt.

Dwang voorkomen en beperken

De wet is gericht op het voorkómen van gedwongen zorg, het kiezen voor minder dwang en het beperken van de duur van de dwang. De schadelijke effecten van gedwongen zorg op de langere termijn krijgen meer aandacht.

Invloed op de behandeling

U heeft recht om aan te geven welke zorg en behandeling de voorkeur heeft. Hulpverleners moeten hier zo veel mogelijk aan voldoen, tenzij uw wensen in strijd zijn met goed hulpverlenerschap. U geeft uw voorkeuren aan met behulp van een zorgkaart, een eigen plan van aanpak en/of een 'zelfbindingsverklaring'. Zelfbinding wil zeggen dat u vastlegt hoe, waar en hoe lang u behandeld wilt worden als het niet goed met u gaat. U spreekt vooraf met de

psychiater af in welke situaties behandeling nodig is en welke behandeling dat dan moet zijn. Die afspraken worden opgeschreven in de zelfbindingsverklaring. Als zo'n situatie zich voordoet, wordt de behandeling uitgevoerd nadat de rechter een zorgmachtiging heeft toegewezen. Ook als u u daar op dat moment tegen verzet.

Gedwongen zorg thuis

In de Wvvggz staat dat gedwongen zorg meer op maat gegeven moet kunnen worden. Bijvoorbeeld door iemand thuis verplichte begeleiding te geven of in een locatie waar u naar toe gaat voor een behandeling (en u niet blijft slapen). Het kan dus voorkomen dat u thuis gedwongen zorg krijgt, bij voorkeur in bijzijn van uw naasten. Denk hierbij aan het toedienen van verplichte medicatie of het uitoefenen van toezicht. Een verplichte opname bij ons als ggz-instelling blijft wel mogelijk. Dat gebeurt wanneer het niet veilig genoeg is voor uzelf of uw omgeving.

Rechten

De wet beoogt ook uw rechtspositie te verbeteren als u gedwongen zorg krijgt. U kunt, indien van toepassing, bijvoorbeeld een klacht indienen over de toegepaste verplichte/gedwongen zorg, beperkingen in uw vrijheid of over een besluit om u over te plaatsen naar een andere ggz-instelling. U heeft ook recht op uitleg in begrijpelijke taal.

Wet verplichte GGZ

Gericht op meedoen in de samenleving

Tijdens de gedwongen zorg moet er steeds aandacht zijn voor uw maatschappelijke situatie. Het mee kunnen doen in de maatschappij, of alvast voorbereid worden om na de behandeling weer een maatschappelijk leven op te bouwen. Dit sluit goed aan bij onze visie: zelf de regie houden!

Betrokkenheid familie

De positie van uw familieleden is geregeld. Familieleden en andere directbetrokkenen worden betrokken bij de beslissing of gedwongen zorg nodig is. De Familievertrouwenspersoon kan advies en bijstand geven aan familieleden en andere direct betrokkenen van vrijwillig en verplicht opgenomen cliënten.

Betrokkenheid ervaringsdeskundige

Tijdens de periode dat u gedwongen zorg krijgt is er de mogelijkheid om een ervaringsdeskundige bij uw behandeling te betrekken. Ervaringsdeskundigen weten als geen ander wat het betekent om een moeilijke periode door te maken - én hoe u weer uit het dal kunt komen. In uw herstelproces vervullen ze een essentiële rol: die van 'hoopverlener'. Hun kritische blik houdt daarnaast collega-hulpverleners scherp, omdat ze voortdurend aandacht vragen voor de beleving en behoeftes van cliënten. Hun rol kan van grote toegevoegde waarde zijn.

Zorgmachtiging of crisismaatregel

Er zijn twee procedures om te komen tot verplichte/gedwongen zorg: een zorgmachtiging door de rechter of een crisismaatregel door de burgemeester.

Als er geen sprake is van een crisis met onmiddellijk dreigend gevaar wordt er een **zorgmachtiging** aangevraagd bij de rechter. Alle vormen van gedwongen zorg moeten via een zorgmachtiging worden aangevraagd en dus via de rechter worden getoetst. De geneesheer-directeur is zorginhoudelijk verantwoordelijk, de officier van justitie regisseert het proces.

Als een zorgmachtiging niet kan worden afgewacht, kan de burgemeester een **crisismaatregel** nemen voor alle vormen van gedwongen zorg. Bovendien kan gedurende de procedure tijdelijk (maximaal 18 uur) gedwongen zorg worden opgelegd. U krijgt gedwongen zorg als uw gedrag als gevolg van een psychische stoornis leidt tot ernstig nadeel voor uzelf of voor anderen en gedwongen zorg de enige manier is om dat ernstige nadeel weg te nemen (geen vrijwillige mogelijkheid, geen minder bezwarend alternatief, proportioneel en effectief).

Wet verplichte GGZ

'Ernstig nadeel' betekent het risico dat:

- de betrokkenen zichzelf of anderen in levensgevaar brengt, ernstig lichamelijk letsel toebrengt, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade toebrengt, ernstig verwaarloost of 'maatschappelijk ten onder gaat', of als zijn eigen ontwikkeling ernstig verstoord is of hij andermans ontwikkeling ernstig verstoort;
 - de veiligheid van de betrokkene bedreigd wordt, al dan niet onder invloed van een ander;
 - het gedrag van de betrokkene zo hinderlijk is dat het agressie van anderen oproept;
 - de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.
- onderzoek van de woon of verblijfsruimte op gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen;
 - controleren op de aanwezigheid van gedragsbeïnvloedendemiddelen;
 - aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen;
 - beperken van het recht op het ontvangen van bezoek;
 - opnemen in een accommodatie;
 - ontnemen van de vrijheid van betrokkene door hem over te brengen naar een plaats die geschikt is voor tijdelijk verblijf (als bedoeld in artikel 7:3, derde lid).

Hoe kan gedwongen zorg er in de praktijk uitzien?

De gedwongen zorg kan op een aantal manieren tot stand komen:

- toedienen van vocht, voeding en medicatie, en het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en
 - therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, dan wel vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische aandoening;
 - beperken van de bewegingsvrijheid;
 - insluiten (bijv. separeren);
 - uitoefenen van toezicht op betrokkene (bijv. cameratoezicht);
- onderzoek aan kleding of lichaam;

Om gedwongen zorg in uw thuissituatie te verlenen, moeten wij als zorgaanbieder en de zorgverantwoordelijke wel aan enkele aanvullende voorwaarden voldoen, om ook thuis goede zorg te kunnen leveren. Wij moeten bijvoorbeeld vooraf goed nadenken of en hoe de zorg veilig en verantwoord kan worden geleverd.

Wet verplichte GGZ

Zorg in de thuissituatie

De gedwongen zorg kan ook van toepassing zijn in uw thuissituatie. Alle vormen van verplichte/gedwongen zorg zijn in principe ook thuis mogelijk.

Duur van de gedwongen zorg

Er is geen minimaal of maximaal aantal dagen in de wet bepaald dat de gedwongen zorg mag worden toegepast. De zorg duurt zolang het nodig is. Een crisismaatregel duurt ten hoogste 3 dagen. De rechter kan deze verlengen voor de duur van 3 weken. De eerste zorgmachtiging duurt maximaal 6 maanden. Daarna kan de officier van justitie weer een zorgmachtiging vragen. De rechter kan dan een nieuwe zorgmachtiging afgeven voor maximaal een jaar.

Kosten van de gedwongen zorg

De kosten worden betaald door uw zorgverzekeraar. U moet wel rekening houden met uw eigen risico. Informeer bij uw zorgverzekeraar of kijk naar de polis van uw zorgverzekeraar voor meer informatie.

Meer informatie

via het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport:

www.dwangindezorg.nl/wvggz

Uiteraard kunt u ook terecht bij de betrokken behandelaar en onze website: www.ggzwnb.nl

Klachtenregeling

GGZ WNB is aangesloten bij een onafhankelijke regionale Klachtencommissie, daar kunt u terecht met een eventuele klacht. De klacht kan ook ingediend worden door een naaste, zoals een familielid, partner, broer/zus.

De regionale Klachtencommissie:

E: regionaleklachtencommissiewvggz
@ggzwnb.nl

Secretariaat:

T: (0164) 28 91 00

Ondersteuning door familievertrouwenspersoon

Uw naasten kunnen actief worden betrokken bij elk belangrijk beslissingsmoment in het proces van gedwongen zorg: in de voorbereiding, uitvoering en afronding. Daarbij kunnen zij zich laten ondersteunen door een familievertrouwenspersoon (FVP). De FVP is onafhankelijk en dus niet in dienst van de zorgaanbieder.

De FVP vervult een vergelijkbare rol als de PatiëntVertrouwensPersoon (PVP): informeren, adviseren en ondersteunen. Hij doet dit alleen niet naar de patiënt maar naar diens familie of naasten. Kijk voor meer informatie op de website van de Landelijke stichting familievertrouwenspersoon.